

Beogradske Novine

Broj 4.

BEOGRAD, nedjelja 9. januara 1916.

GODIŠTE II.

UREDNIŠTVO i UPRAVA: BEOGRAD, ČUBRINA ULICA 3., TISKARA: ULICA VUKA KARADŽIĆA br. 26.

Srpskom narodu!

Njegovo je Veličanstvo, car austrijski i apoštolski kralj ugarski blagoizvolio odobriti, da se ustanovi vojna generalna gubernija u onim dijelovima Srbije, koji su posjednuti carskom i kraljevskom vojskom.

Pozivljem stanovništvo, da punim po vjerenjem podpomogne oblasti i upravne organe u njihovome radu, da se naredbama bezuvjetno pokori i da se kloni svakog političkog posla. Protivljenje kazniti će se najstrožijom mjerom.

Sigurnom i pravednom upravom hoću da u zemlji opet ustanovim red, tako, da se srpski narod, kojeg su prijašnje njegove vodje zaveli, opet povrati u sredjeni život.

Beograd, 7. siječnja 1916.

Car. i kralj. vojni generalni guverner

grof Salis

podmaršal.

Proklamacija generalnog gouverneura.

Njegova je Preuzvišenost, gospodin carsko i kraljevski vojni generalni gouverneur podmaršal grof Salis-Seevis izdao proglas na narod, u kojem objavljuje početak svoje uprave i ujedno poziva svakog njegovu upravu oblasti i organe s pouzdanjem podupirati. Kao svoju volju označuje on sigurnom i pravednom upravom zavesti red u ovoj zemlji, i konačno joj pomoći do mira.

Proglas je kratak, bez fraza, bez pustih obećanja. Grof Salis-Seevis je austro-ugarski vojnik, pa nije kao takav vičan mnogo govoriti, ali tim više raditi. Kad on obećava, da će narod izvesti iz ovog žalosnog stanja, u kojeg je zapao krivnjom zločinačkih vogja, pa da će mu pomoći do mira i ozbiljnog rada, to može svatko siguran biti, da će on svoje obećanje i održati.

Zadaća, koja je povjerena, njemu časnicima i činovnicima, nije laka. Kada je god. 1903. Petar Karagjorgjević pomoću krvave zavjere zasio na prijestolje, ova je zemlja bila zemlja blagostanja i opšteg napretka. Ovaj narod imade zahvaliti razboritim prijašnjim vladama, koje su uvidile, da ova zemlja može napredovati samo u uskoj vezi sa moćnom susjednom monarhijom, pa su nastojale, da se u Beču i Budimpešti ne smatra srpski narod neprijateljem. Pijani oficiri nijesu svojim sabljama sasješli posljednjeg Obrenovića, nego su sasješli i razboritu ovu politiku. Nikada se nije nikoji zločin toliko osvetio na narodu, koliko odstranjenje dinastije Obrenovića, koje je taj narod ostavio nekažnjeno.

Petrom je iz kuće Karagjorgjevića uselio i drugi duh u vladi. Petar je iz svog progonstva donio sa sobom erne osnove, pa je više radio da ove ostvari, nego da se brine za blagostanje i napredak naroda. On i njegovi su pomoćnici u prvom redu nastojali, da otruju dušu ovog naroda idejalima i osnovama, koje se nijesu mogle ostvariti, pa su na taj način odvrćali narod samo od mirnog rada. Narodnoj se je fantaziji prikazivala slika buduće Velike Srbije, koja bi morala sizati do obala Jadranskog mora i duboko u Ugarsku. Pripovijedalo se je narodu, da se ovaj san može vrlo lako ostvariti, jer velika je Rusija neprijatelj Austro-Ugarske, pa samo čeka priliku, da monarhiju smrvi. Ako bude Srbija kod toga potpomagala Rusiju, kao na plata ostvariti će se ove osnove.

Na taj su način polučili Petar Karagjorgjević i Nikola Pašić, da je narod u svojoj groznici precjenjivao vlastitu svoju snagu. Srbija je sve dublje zapadala u dugove, svakog dana postajala ovisnija od Rusije i njezinih saveznika, pa je konačno postala njihovo slijepo oružje. Pošto su narodne vogje uzele na sebe krivnju podlog i sramotnog djela, usmjelili su se u pouzdanju na obećanja svojih vanjskih

prijatelja, na rat protiv Austro-Ugarske monarkije.

A što se je dogodilo? Petar Karagjorgjević, Nikola Pašić i svi ti zločinački vogje su pobjegli, srpska je vojska uništena, a zemlja poharena! Ovo je prava slika sna, kojeg je Petar Karagjorgjević lijepim bojama slikao svom narodu. Danas su pobjedonosni vojnici cara austrijskoga i kralja ugarskog, koji su pobijedili umišljenog Petra Karagjorgjevića, gospodari ove zemlje. Ali ovi vojnici nijesu barbari, kako se je prikazivalo ovom narodu, nego pioniri srednjoevropske kulture, kojoj su svojim pobjedama otvorili i vrata Srbiji.

Neka dakle ovaj narod prije svega uo stanje stvari, kakovo zaista i jest, nek konačno shvati svoju zadaću, koju imao izvršiti, da se najme mirno i intenzivno posveti poštenom radu za svoju zemlju i narod, pa kod toga s pouzdanjem podupiri generalnog gouvernera i njegove oblasti koji imaju kao cilj samo dobrobit stanovništva ove teško prokušane zemlje.

Zajedničkim radom naroda i vlade sigurno će se moći izliječiti ranu koju je zadala zločinačka politika Petra Karagjorgjevića ovoj zemlji, pa je privesti lijepoj budućnosti.

V RATNI IZVJESTAJI.

Izveštaj austro-ugarskog generalnog štaba.

K. B. Beč, 8. januara.

Rusko bojište:

Bitka je u istočnoj Galiciji i na granici Bukovine iznova započela. Na Strypi je neprijatelj zorom započeo svojim navalama. Nekolikim je jakim odjelima navalnih kolona uspjelo pod zaštitom magle prodrijeti sve do naših baterija, ali su protunavalom honvedskih pješadijskih pukova 16 i 24 i srednjegalicijskog puka br. 57 opet bačeni natrag preko naših položaja. Između 720 zarobljenih Rusa nalazi i je dan pukovnik i deset drugih časnika. Naši su položaji na Dnjestru stajali preko dana pod žestokom artiljerijskom vatrom.

Na besarabijskoj je fronti započeo neprijatelj navalom oko podneva, kojoj je prethodila živa artiljerijska vatra. Svo je nastojanje neprijatelja bilo upravljeno protiv naših položaja kod Toporouca i Raranceze. Borba je bila vrlo ogorčena. Rusima je pošlo za rukom djelomično prodrijeti u naše položaje, ali su od naših pričuva nakon krvavog boja na bajonete bačeni opet natrag. Kod toga je zarobljen jedan časnik i 250 momaka. Kod Berestiany-a i u Volhiniji bačene su natrag ruske izvidnice.

Na Styru je naše topništvo koncentričnom vatrom osujetilo, da neprijatelj ponovno ne zauzme groblje kod Czartorijska.

Talijansko bojište:

Neprijatelj je tečajem čitavog dana upravio žestoku topovsku vatru protiv tolmeinske mosne brane i onog dijela sjeverno ležećih jaraka, koje smo mu nedavno oteli. I kod Oslavije, kao i na Doberdovu bili su mjestimice žestoki artiljerijski bojevi.

Jugoistočno bojište:

Nema promjena.

Zamjenik glavnog stožera
podmaršal pl. Höfer.

Izveštaj njemačkog vojnog vodstva.

Wolffov ured javlja:

K. B. Berlin, 7. januara.

Zapadno bojište:

Ništa novo.

Istočno bojište:

Neprijatelj je danas bačen opet iz groblja, sjeverno od Czartorijska, koji je jučer zaposjeo.

Balkansko bojište:

Položaj je nepromijenjen.

Vrhovno vojno vodstvo.

Izveštaj turskog glavnog generalštaba.

K. B. Carigrad, 6. januara.

„Agence telegraphique Milli“ javlja:

Irakška fronta:

Nema nikakvih promjena.

Kavkaska fronta:

Bilo je samo beznačajnih borbi na predstražama. U odsjeku Milo iznenadile su naše predstraže neprijateljske predstraže, na čijoj je strani palo 6 vojnika.

Dardanelska fronta:

Na desnom je krilu i u sredini trajala s vremena na vrijeme vrlo jaka artiljerijska borba. Jedna neprijateljska krstarica i jedan monitor obasipali su neko vrijeme obalu kod Aldžitepe, pa su se poslije povukli. Naša je artiljerija učtkala jednu običku bateriju. Jedna poljska baterija gajgala je sa uspjehom neprijateljski logor kod Seddil Bahra. Naše su anadolijске baterije gajgale s vremena na vrijeme pristaništa kod Seddil Bahra i Tekes Burna. Poručnik Rirk Budike napaonuo je jedan francuski aeroplan, koji je letio preko morske tijesni, pogodio ga i pošto je bio povrjegjen pao je na anatolijsku obalu prema Akbahu. Aeroplan će se vrlo lako popraviti. Avijatičar je nagjen mrtav. U odsjeku Anaforte našli smo 2000 sanduka pješačke municije, 130 otvorenih kola i jedan zakopan mitraljez.

Laži entente.

U posljednjem smo broju našeg lista oertali uzaludne pokušaje entente, da skaku Rumunjsku u rat. Da postignu cilj, nije gospodi u Londonu, Parisu i gradu nikoje sredstvo na odmet. Ponajbolje su se ali razbile na odluci kralja i njegove vlade, da imaju neutralnost Rumunije. Kada nijesu sredstva pomogla, pokušali su Rusi tom ofenzivom na besarabijskoj granici, ali bilo kakovim vojničkim uspjehom nisu uspjeli na držanje Rumunjske.

Kako proizlazi iz izvještaja austro-ugar-generalnog stožera, doživljaju Rusi u navalama u masama iste neuspjehe, kao su ih stizavali na Styru i Strypi, kada su nastojali tamo pod svaku cijenu probiti položaje. Sve se te navale razbijaju nepokolebivom junaštvu carsko i kraljevskih četa, koje jednako čvrsto stoje na Besarabijskoj fronti kao i na Soči, na talijanima, saveznicima Rusa, nakon sedmesečnog krvavog boja nije pošlo za rukom izvojevati ma i najsitniji uspjeh.

Pomozi dakle, koj' može pomoći. Pošto politički, diplomatski, i na polju vojničkom pokušaji nijesu mogli dobiti vladu u Bukareštu, da se odluči u korist saveznika, nastoje sada gospoda od entente postići svoj cilj laži, svakako njima najobičajni put.

Reuterov ured, koji poznato osobito voli istinu, javlja inspiriran iz Petrograda, da su austro-ugarske čete ispraznile Czernowicze, pošto su Rusi zauzeli visine, koje vladaju ovim gradom.

Ovoj laži staje na put objava carsko i kraljevskog stana ratne štampe, koja se u prvom redu poziva na kratke i jasne izvještaje generalnog stožera i podjedno naglašuje, da Rusi nijesu u Bukovini postigli nijedan, pa i najmanji uspjeh i stoje danas tačno na istom mjestu, gdje su već nekoliko mjeseci.

Rusi su na besarabijskoj granici već često puta izmišljavali pobjede, kad ih nijesu bili u stanju izvojevati. Valja se samo sjetiti borbi u maju prošle godine, kada su Rusi nastojali izgledati svoj poraz na Dunaju pobjedama u Bukovini. Oni su tada svom snagom navalili na vojsku generala konjaništva Pflanzler-Baltina, ali nijesu mogli kao ni danas postići nikakav uspjeh. Ali rumunjske su novine javljale iz Petrograda, da su Rusi zauzeli Czernowicze i zarobili 20.000 austro-ugarskih vojnika. Ali u laži su kratke noge, pa su Rusi sami morali dementovati svoje laži, jer ne samo, da su onda oni bili poraženi, nego je njihovih 4000 vojnika palo u naše ruke, a ne naših 20.000 u njihove.

K. B. Beč, 6. januara.

Iz stana se ratne štampe javlja:
Jedna brzozavka Reuterovog ureda javlja iz

Petrograda, da su carsko i kraljevske čete ispraznile Czernowicze, a Rusi su zaposjeli sve visine, koje vladaju nad gradom. Ova je vijest, kad se uspori za izvještajima našeg generalnog stožera potpuno izmišljena. U glavnom gradu Bukovine nije poduzeto ništa, šio bi samo i od prilike naličilo evakuaciji grada. Graganstvo je mirno, a život po ulicama običajan.

Rusi stoje istočno od Czernowicze, gdje se nalaze već nekoliko mjeseci — na državnoj granici — pa ni jedan ruski vojnik nije ni korak mogao krenuti dalje. Tako stoje stvari u Czernowiczama, a isto vrijedi i za ruski izvještaj od 3. januara, koji — po Cadorninom primjeru — javlja, da navala uspješno kreće dalje.

U ostalom je nakana, koja je petrogradske krugove potakla na raširivanje ovakovih vijesti, tako prozirna, da je šteta dulje gubiti riječi i vremena.

Život u Czernowiczama.

Graz, 7. januara.

„Die Tagespost“ javlja iz Czernowicza: U gradu vlada nedaleko iza fronte ratno stanje, ali ne postoji nikakova pogibao. Sve su škole otvorene, pa je baš nedavno jedan Bugarin promoviran za doktora teologije. Radi se i na time, da se opet otvori gradsko pozorište.

Prije je nekoliko dana proveden kroz grad ruski pukovnik Tomašijević, koji je zarobljen u bojama na besarabijskoj granici.

Originalnost francuskih izvještaja.

Pred prvi januara, kada je započela velika ruska ofenziva na besarabijskoj granici i u istočnoj Galiciji, sve su francuske novine javljale, da je na istočnom bojištu započela velika bitka, koja neće ostati bez uticaja na balkansko bojište. Ruska ofenziva napreduje i austro-ugarske su čete svuda poražene.

Podlistak.

Neutralni prijem na Novu godinu.

Dopisnik „Frankfurter Zeitung“ piše vrlo zanimljivo iz Berna u Švicarskoj.

Sa čugjenjem su gragjani glavnog grada švicarske republike gledali danas veliki diplomatski prijem, koji se je okupio sad u ovoj prastaraj viali. Ovdje boravi oko dvadeset raznih poslanstva, a broj njihovih se je članova za vrijeme rata pomnožio trostruko, pa svi ti zastupnici kulturnih državi čitave zemlje, poklisari, poslanici, ministri i opunovlašteni otpravnici poslanstva, sa svojom pratnjom tajnika i vojnih attachéa, više od sto gospode, došli su danas na Novu godinu između deset i dvanaest sati prije podne, da po starom običaju čestitaju savezničkom predsjedniku švicarske republike. U mirno doba nije to baš preteška ceremonija, ali svatko će pojmiti, da je danas potrebno posebno režijsko upravljanje, ovu društvenu scenu u razmjerno kratko vrijeme puštati da se odigra bez upadica i neugodnih stanki. Nije dovoljno sprječiti, da se poslanici neprijateljskih država ne sastanu, nego je nužna sprema osobitog diplomatskog takta, kako će se i neutralni poslanici podijeliti među neprijateljske vlasti. Ima vrlo različitih „neutralaca“, pa oni imaju jedno srce u grudima, koje kuca više ali manje na ovu ili onu stranu. Ipak u Bernskoj savezničkoj palači, gdje vlada iskrena neutralnost i ovo je pitanje jednako vješto, kao i po svakom zadovoljujuće riješeno.

Pitanje, tko će prije čestitati, dali centralne vlasti, ili diplomacija entente, samo je od sebe riješeno: prošle su godine bile prve Austro-Ugarska i Njemačka, ove će godine biti Engleska, Francuska, Rusija i Italija. Čim prije, tim bolje, pa makar i prije deset sati, jer u Bernu je običaj rano ustajati, pa tako dolazi kočija za kočijom pred saveznu palaču, gdje je već redarstvo i vojska zatvorila sve prilaze. Čim su se dostojanstvenici saveznog grada okupili u žutom salonu, već su se u predvorju okupili prvi diplomati. Engleski vojni attaché u svojoj tropskoj uniformi sigurno hoće time dokazati, da je Velika Britanija još gospodarica — Australije. Jedan engleski lord treba sigurno pominu te, dok reče „yes“. Kaput je engleskog poslanika debelo izvezen zlatom, kao u malo kojeg diplomata. Zar se i to treba uzeti simbolički? Čedno stoji uz njega belgijski poslanik, pa se ništa ne opaža o kakovoj srdačnosti. Francuska i Italija slijede svog novčara. Francuzi barem oživljuju ovu sliku sa svojom crvenom i bijelom bojom odora, dok gospođe zavidno promatraju Talijane zbog njihovog perja na bersaglierskim šeširima. Zašto se ruski poslanik u bijelim čakširama nije pridružio svojim saveznicima, čudi se svatko. Zato turiše među nje debelog Brazilijanca i elegantne Španjolce.

Idući čerec pripada neutralcima. Ovako su imali diplomati četvornog sporazuma vremena otići prije, nego što će se pojaviti uniforme austrijskih carskih lovaca i njemačkih kirasira. Rumunija je prva i slijedi, jamačno iz geografskih obzira, svog ruskog susjeda. Iza toga dolazi

nizozemski poslanik, mirno i dostojanstveno. Američki diplomati upadaju u oči sa svoje jednostavnosti u običnim crnim frakovima. Novi švedski poslanik mora slijediti Amerikanca, ali to ga ne smeta, da se srdačno pozabavi sa svojim drugom iz Nizozemske: čini se, kao da ih obojicu taru iste brige, a jednake su im i želje. Ekzotični Portugalac, kao da nije iz Evrope, završuje kolonu neutralaca.

Perje leprša na šeširu carskog tirolskog lovca, zasjaji uniforma kirasirska: tačno u jedanaest sati prije podne prijavljuje se na prijam centralnih vlasti. Kraj visokog austro-ugarskog poslanika, ukazuje se plavokosa glava zastupnika Njemačke, a slijede ih veliki broj tajnika i attaché-a. Vidi se, da poslanstva dvojnog saveza imaju mnogo posla. Dvojni savez? I u Bernu je već novi četvorni savez poznat. Već se vidi crveni fes novog turskog poslanika. Kao mladić, elastičan i ljubezan, kreće se Selin Fuad beg među svojim saveznicima. Tu je i bugarski vojni attaché. Crna bradica odaje ga, da je Balkanac. Ali gledaj! — tu ima još jedan neutralac, poslanik Grčke. On se vrlo srdačno pozdravlja sa prisutnim diplomatima. Jel' to bila njegova želja, ili je švicarski aranžer mislio, da će Grku biti ugodnije u društvu centralnih vlasti. Švicar je svakako pokazao, da imade osjećaja.

Još tu dogje švicarski šef generalnog stožera i time je prijam dovršen. Potpredsjednik saveznog vijeća, koji je zastupao bolesnog predsjednika, sigurno je bio sretan, kad je preturio ovo prije podne.

Megjutim se je dogodilo protivno. Sada, da se ispriča ruski poraz i da se zalijepe oči publici, pišu francuske novine na 3. januara: Austrijancima, makar su na besarabijskoj granici i u istočnoj Galiciji okupili oko jedan ipo milijuna vojske, nije uspjelo, da probiju ruske pozicije. Navale su austro-ugarskih četa od Rusa odbijene na čitavoj liniji.

To je zaista više nego originalno.

Nar. privrjeda.

Proizvodnja šećera.

Njemačka računa na proizvodnju šećera na 34—35 milijuna q, Austro-Ugarska na 19—20 milijuna q. Čitave Evrope računa se sa 114—115 milijuna q, šećera, naprama prijašnjoj proizvodnji od 152¹/₂—165 milijuna q. Tvornice šećera već sada žele, da se ispostavi normalna odradba sladorne repe, a glede cijena traže, da se povisi na M. 15.— po q (sada 13¹/₄ maraka — 1¹/₄ maraka više normalno) jer se boje, da ne će uslijed raznih neprilika, ako rat dulje potraje imati štete. Preprodaja ide slabo, jer se trgovci boje, da bi država mogla ugovore ništetnim proglasiti.

Bugarska narodna banka.

Kako se iz Sofije javlja, bugarska je narodna banka otvorila svoje filijale u Bitolju, Kučevu, Ohridi i Prilipu.

Berba maslinaka u Smirni.

Berba maslinaka u vilajetu Smirna iznosi ove godine na 40 milijona kilograma, od kojih je 30 milijona odregjeno za izvoz u Austro-Ugarsku i Njemačku.

Vojnička željeznica Simin—Han—Bulatovci.

Za vrijeme je ovog rata izgrađena u Bosni od Simin—Hana, kraj Tuzle, vojnička željeznica do Bulatovaca. Da se uzmogne laglje aprovizirati kotareve Zvornik i Vlasenica, dozvolila je vojna uprava prevoz živih namirnica na ovoj pruzi.

Brodogradilište u Novom Sadu.

Jedan se je konzorcij obratio molbom na gradsku upravu u Novom Sadu, da mu se uz obalu prepusti 36 jutara zemljišta za izgradnju jednog brodogradilišta. Ovaj se je konzorcij obvezao brodogradilište izgraditi u roku od dvije i po godine poslije završenog mira i trajno p državati 300 radnika.

Dionice sueškog kanala.

„Frankfurter Zeitung“ javlja, da su dionice sueškog kanala, koje su prije notirale 3979, pale tečajem prošle nedjelje na 3.500.

Gradnja orijaškog elevatora u Oršovi.

U Oršovi se dograđuje najveći dosada elevator, koji će obuhvatati 2.500 vagona žita.

Žigice za Rusiju.

Ruska je vlada dozvolila bescarinski uvoz od milijarde kutija žigica do 14. januara.

Ruske novčanice po 2 i 5 kopejki.

Ruska je vlada izdala novčanice po dvije i pet kopejki u iznosu od 300 milijuna rubalja. To je kukavni znak za financijske prilike u Rusiji.

Finansijalni pregovori Engleske, Rusije i Francuske.

U petrogradskim se finansijskim krugovima pronosi vijest, kako pišu iz Stokholma, da će u februaru započeti pregovori izaslanika Engleske, Rusije i Francuske, na kojima će se uređiti sva finansijalna pitanja pogledom na predstojeću proljetnu ratnu kampanju.

Gregorijanski kalendar u Turskoj.

U Turskoj će se uvesti gregorijanski kalendar kao službeni. Činovnici su na 1. januara primili platu samo na 18 dana, da se tako vrijeme izjednači.

Razne vijesti.

Groznica od topova.

Psihološki vrlo interesantno oertava u „Nouvelle Revue“ francuski jedan časnik osjeća, koje imade vojnik, kad prvi puta ulazi u vatru. Taj časnik piše: Strah mora svatko osjetiti u boju. Samo se taj strah nejednako očituje, već prema živčanom stanju i značaju pojedinaca. Kao kukavan može se označiti onaj, koji ne umije svladati svoj strah. Naprotiv i junak može časovito osjeći strah. Jednako, kako nam je ljeti vruće, tako nas hvata strah, kad kuršumi zvižde oko naše glave. Na sreću taj osjećaj ne traje dugo. Iskustvo doprinya, da brzo upoznamo ovu reakciju osjećaja, pa ona s vremenom ne djeluje. Moralnom djelovanju pridružuje se i tjelesno, i način sve ovo poznati — to je krst vatre. Na primjer mene ostavlja strah, čim osjetim žegju. Drugi se znoje, nervozno plaču, boli ih stomak ili glava, a najobičnije se osjeća neugodna praznina ili prenatrpanost stomaka.

Engleska ratna bigamija.

Kako londonski listovi javljaju, rat je u Engleskoj izazvao vrlo rgjave posljedice, na ime konstatovano je vrlo mnogo slučajeva bigamije. Da bi se predobilo po mogućstvu što više regruta, riješila je vlada, da se ženama ratnika, koji su na bojištu, dadu razmjerno velike svote u ime uzdržavanja, da im se isplaćuju tako zvane „novčane naknade za rastanak“. Svakojake mogućnosti za zloupotrebe, koje se tim povodom mogu učiniti, nijesu ostale neopažene. I tako se dogagja u Engleskoj i danas još, da se mnogi, koji nikada nijesu pomišljali na brak, žene i udaju, samo da bi se dobile što veće svote na ime „novčene naknade za rastanak“. Londonski sud je konstatovao, da mnogi Englez danas ima po dvije žene, i bigamija u Engleskoj postala je čitava ratna opasnost. Engleskoj dakle pripada slava za najmoderniji ratni izum — za ratnu bigamiju!

Komandant Soluma — Sarajlija.

O najnovijem velikom uspjehu Senusa javlja se ovo: Čim su Senusi očistili Tripolitaniju, osvojili su brzo primorski grad Solum koji leži na samoj zapadnoj granici Egipta. U vezi se sa ovim uspjehom ustaških Arapa javlja još i ova zanimljiva vijest. Po pričanju El Barunia, vogje Senusia, koji je kratko vrijeme bio u Srarajevu, postavljen je, čim je Solum zauzet, za komandanta te varoši jedan čovjek po imenu Hasan effendija. Hasan effendija je Sarajlija. On je odavna otišao iz Sarajeva u Tripolis i u novoj domovini on se brzo pridružio Senusima, koji su ga vrlo prijateljski primili. Njegovo je porodično ime, koje je Arapima vrlo strano bilo, zaboravljeno postepeno, pa i on ga se sam više ne sjeća. Da bi se njegovo poreklo okarakterisalo, nazvali su Bošnjak. Hasan effendija Bošnjak vrlo je dobro poznat u

cijelome Tripolisu, pa je kao takav stekao veliko povjerenje njegovih novih zemljaka, i do velikog ugleda. Hasan effendija ima jednog sina Ožumu effendi Bošnjaka, koji je kao i otac mu oduševljen Senusi i sad je već kapetan Senusa.

Žigosani vojnici.

Engleska je danas jedina država u Evropi u kojoj postoji još način verbovanja vojnika za stajaću vojsku. Nu u nijednoj se vojsci dogagjaju tolike desertacije koliko u engleskoj vojsci. Prije su običavali vojnici uskočiti, te se kašnje dali opet u kojoj drugoj pukovni verbovati, a to za to, da tako dobe ponovno uvjeru (kaparu). Ovo se je po vremenu tako uobičajilo, da se već počelo osbiljno o tome razmišljati, da se vojnike žigoše, da se usko tako lakše prepoznaju. Nu u zadnjem času ušlo je humanim krugovima odkloniti ovaj barbarički čin i tako vojnike riješiti sramotnog žigovanja.

Misija Ruskoḡ Crvenog Krsta u Ugarskoj.

Prije je kratkog vremena zaključen izmeđ Austro-Ugarske i Njemačke s jedne i Rusije s druge strane sporazum, po kome se misija Crvenog Krsta ovih zemalja omogućava posjetiti zarobljenika, koji se nalaze u neprijateljskoj zemlji. Njemačka se je misija već vratila u Njemačku, a iduće se nedjelje očekuje povratak austro-ugarske misije.

4. je ov. mj. prispjela u Budimpeštu misija ruskog Crvenog Krsta. Članovi misije su princeza Jasčivil iz Kijeva i dvije gospoje otmenog petrogradskog društva, gospoje Romanovi i gospoja Maslenikova, sa još tri danska oficira. — Od strane zajedničkog ministarstva vojnog pridodati su misiji podmaršal grof Stürgkh, brat austrijskog ministra predsjednika, i pukovnik Stutz, koji će misiju u razna mjesta pratiti. U Budimpešti će se misija baviti nekoliko dana, gdje će se isključivo posjetiti one bolnice u kojima se nalaze ruski ranjeni vojnici i časnici. Njihov broj iznosi nekoliko stotina. Po podne su članovi misije imali poduži sastanak sa tajnim savjetnikom Daranyijem, upravnikom ureda za potpomaganje zarobljenika. Poslije nekoliko dana misija će otputovati u razne dijelove Ugarske, u kojima se zarobljenici nalaze.

Opšta vojna obveza u Engleskoj primljena.

Demisija triju ministara.

K. B. Beč, 8. januara.

Iz Londona se javlja 6. januara: U donjem je domu primljena u prvom čitanju zakonska osnova o zavedenju vojne obvezanosti sa 430 protiv 105 glasova.

Posljedak je glasovanja primljen opštim zadovoljstvom, pošto manjima, koja se je ponajviše sastojala od irskih nacionalista, bila slabija, nego što se je očekivalo.

Ujedno se službeno javlja, da su ministri Henderson, Brace i Roberts, povjerenici radništva i ministarstvu, odmah predali svoje ostavke.

Slijedeći broj našega lista izaći će u utorak 11. januara 1916 god.

Najnovije brzojavne vijesti.

Zajednička ministarska konferencija u Beču.

K. B. Beč, 8. januara.

Juče je ovdje pod predsjedništvom ministra spoljnih poslova Burijana održana zajednička ministarska konferencija na kojoj su bili ministri predsjednici grof Stürgkh i grof Tisza, ministar vojni Krobati, zajednički ministar finansija Körber, a osim ovih i šef generalnog stožera vitez Conrad od Hetzendorfa. Predmet savjetovanja bile su tekuće stvari političke i privredne prirode.

Nesposobnost francuskih generala. Ministar vojni Gallieni o podmlagjivanju kadrova.

K. B. Paris, 8. januara.

Ministar je vojni Gallieni podnio komori, prije njenog razilaska zakonski predlog odnosno podmlagjivanja kadrova.

Predlogom se hoće, da se granica starosti za pukovnika, brigadne i divizijske generale, koja je sada odregjena do 60 odnosno 62 i 65 godine, spusti na 59, odnosno 60 i 62 godine starosti. Može biti i izuzetaka. Divizionari generali mogu ostati u službi i poslije navršene 62 godine starosti, ali najviše jednu godinu dana i tada samo odobrenjem generalisima. Granica od 65 godine može važiti isključivo za vogje vojski ili četnih grupa.

Vojna obveza u Engleskoj.

K. B. London, 7. januara.

Jučeranja je radnička konferencija sa 1,700.000 protivu 934.000 glasova primila predlog, kojim se je konferencija izjavila, da je protivna opštoj vojnoj obvezi, i ako su tri radnička ministra izjavili, da će odstupiti, ako im se ne ostave održane ruke. Poslije je konferencije održan u donjem domu zbor izvršnog odbora radničke stranke i njihovih parlamentarnih zastupnika, na kome je riješeno, da radnička stranka treba da se odvoj od koalicijone vlade.

Bugari kreću na Jadransko more.

Ženeva, 7. januara.

„Nouvellist“ javlja iz Londona, da bugarske čete poslije zauzeća Elbasana kreću cestama u Skumbu prema Draču i močvarnim predjelima prema Tirani. Drugi je jedan bugarski odio preko Dibre došao do rijeke Mati, pa će odavle dobrim drumom preko Lješa prodirati do Sv. Ivana Meduanskog i Skadra.

Engleski donji dom.

K. B. London, 7. januara.

U donjem je domu liberalni poslanik Cornwall pitao, da li se je diplomatski položaj sila četvornog sporazuma promijenio u Grčkoj poslije izbora, da li se on smatra kao zadovoljavajući. — Lord Cecil odgovorio je: Ja mislim, da za saveznike nema razloga da stanje drukčije smatraju nego kao zadovoljavajuće.

Hapšenja u Solunu.

K. B. Milano, 7. januara.

„Secolo“ javlja, da se u Solunu još neprekidno vrše mnogobrojna hapšenja zbog špijunaže, naročito megju levantinskim trgovcima. Solunski rabiner uzaludno zbog toga protestovao kod generala Saraila.

Potonula podvodnica.

K. B. Beč, 6. januara.

Kod Niewedipa, blizu Teksela, potonuli engleski podvodni brod bio je E 17. Megju njegovom je posadom bilo i 13 oficira.

Sudbina naših ratnih zarobljenika u Srbiji.

K. B. Beč, 8. januara.

Odbor za staranje austrijskog Crvenog križa o ratnim zarobljenicima, dobio je na učinjeno pitanje odgovor iz Rima, da će se naši ratni zarobljenici, podoficiri i vojnici, prenijeti iz Srbije u Italiju i da su sada privremeno zbog karantene internirani na ostrvu Asinara. Poslije toga će ratni zarobljenici biti prenijeti na talijansko kopno i s njima će se postupati kao i sa talijanskim zarobljenicima. Crveni križ je obećao, da će poslati spisak tih zarobljenika, a tako isto da će omogućiti dopisivanje s njima.

Parobrod „Persija“.

K. B. London, 7. januara.

Peninsularna i Orijentalna linija objavljuju, da je pri propasti parobroda „Persije“ spašeno 166 osoba, a 355 se udavilo.

Balkanske vijesti.

Petar Karagjorgjević u Solunu.

Čini se, da su zadnji dogagjaji vrlo rgjavo i razorno djelovali na mozag Petra Karagjorgjevića. U Beč je najme stigla iz Afene vijest, da je Petar Karagjorgjević, bez poziva grčke vlade i iznenada doputovao u Solunu, što je naravno u Ateni, svakako se najneugodnije dojmilo. To se protivi svim diplomatskim običajima, pa antenski diplomatski krugovi otuda zaključuju, da ententa nikako više ne smatra Solun kao grčkiteritorij.

Kralj Konstantin ne vjeruje u pobjedu entente.

Reuterov ured javlja razgovor atenskog dopisnika, „Daily Chronicle“ sa grčkim kraljem Konstantinom. Kralj je ovom novinaru rekao, da on kao vojnik nemože shvatiti, kako se ententa nakon svih svojih dosadanjih poraza može još uvijek nadati pobjedi. Isto on ne može pojmiti, što misle Francuzi i Englezi postići obranom Soluna. Dok je postojala nada, da će se moći pomoći Srbiji, imala je solunska ekspedicija neki smisao, danas je u interesu entente same, da napusti Solun.

Političke vijesti.

Rusija traži pomoć Japana.

Iz Stockholma se javlja, da je veliki knez Juraj Mihajlovič ovih dana otputovao u Japan. Zvanično se objavljuje, da veliki knez nosi mikadu, japanskom caru, ručno pismo ruskog cara sa čestitkom, prigodom krunisanja. Po srijedi je ali politička misija, jer sa velikim knezom putuje i pukovnik Muhanov, šef japanskog odjelenja u ruskom generalnom stožeru, kao i direktor Kozakov, predstojnik istočnog odjelenja ministarstva spoljnih poslova.

Prije su odlaska velikog kneza bili u Petrogradu pregovori sa japanskim poslanikom Motonom, japanskim vojnim agentom generalom Nakasimom. Prema sigurnim informacijama, veliki će knez Juraj Mihajlovič u ime ruskog cara tražiti vojnu pomoć Japana na evropskom ratištu i to u Egiptu i Sredozemnom moru.

Rusi su izgubili nadu.

U sjednici je budgetne komisije jekatarinoslavski član dume Aleksandrov izjavio, da je ovaj rat za Rusiju izgubljen. On reče: „mistojojmo pred potpunitim rasulom, pa pitamo, što sad? Narod je

sitrata“, pa bi bilo najbolje sklopiti posebni mir, koji žele i stranke desnice.

Hvostov uzrujano pobija predgovornikove izjave, i veli, da u vladinim krugovima desnice nema tendencija za posebni mir. Član dume Kerenski kritikuje nasilnu politiku ruske vlade, pa ističe revolucionarne tendencije, koje vladaju u zemlji.

Dnevne vijesti.

Staralački rad carsko i kraljevsko policijskog predsjedništva.

Povodom pravoslavnih božićnih praznika donijeto je na trg od strane ribarskog odjelenja u Beogradu 273 klgr. razne ribe. Riba je samo u manjim količinama prodavana gragjanskom stanovništvu. Cijena je bila vrlo niska, od 1:20 do 2:40 K klgr.

O ovoj ustanovi carsko i kraljevskog policijskog predsjedništva, koja, kao što je poznato, u ovim teškim danima preduzumljivo i mnogostrano dijeluje, mi ćemo još opširnije govoriti.

Istim povodom uputilo je carsko i kraljevsko predsjedništvo 240 kr gradskom odboru s naređenjem, da taj novac kao potporu raspodijeli na 16 najsiromašnijih porodica grada Beograda, svakoj po 15 kruna.

Odlikovanje jednog junaka.

Podpukovnik Franjo Peter, koji je učestvovao u zauzeću grada Beograda, dobio je viteški krst Leopoldovog reda sa ratnom dekoracijom i železni krst drugoga reda. Kao zapovjednik carsko i kraljevskog skadarskog odreda on se prilikom prve ofenzive u Srbiji (kod Višegrada, Jagodine i osvajanje Petrove Gore) nekoliko puta odlikovao. Tada je odlikovan redom željezne krune trećeg stepena sa ratnom dekoracijom i krstom za vojne zasluge trećeg stepena sa ratnom dekoracijom. U borbama je kod Doberdoba zadobio je Signum laudis na vrpici krsta za vojne zasluge.

Kajišarluk sa rekvizicionim priznanicama.

Primjećeno je, da nezavisni elementi vrše kajišarluk sa rekvizicionim priznanicama, koje se nalaze u sopstvenosti stanovništva, a čine to time, što predstavljaju neistinite stvari, zaplašuju pravne sopstvenike tih priznanica, pa onda ove odkupljuju po srazmjerno niskoj cijeni.

Da bi se tom nemoralnom radu na put stalo, nareguje se slijedeće:

Rekvizicione priznanice isplatiti će vojne blagajnice samo onda, ako ih radi naplate lično podnesu njihovi pravni sopstvenici, ili u slučaju da ovi umru njihovi nasljednici.

Rekvizicione priznanice, koje su pojedini spekulanti prekupili oglašuju se ovim za nevrijedne i u slučaju, da se na isplatu podnesu imaju se uzaptiti.

Napomena onima koji se vraćaju.

Broj stanovništva grada Beograda postaje svakim danom sve veći. Željeznicom se svakog dana, naročito u posljednje vrijeme, vraćaju na svoja ognjišta mnoge porodice, povratak izbjeglica svojim domovima biti će vjerovatno svakog dana sve veći. Tim povodom, a u interesu samih ovih, koji se u Beograd vraćaju i u interesu reda, smatramo za dužnost, da ovo napomenemo: Svaki starešina kuće, odma po svome dolasku u Beograd, treba da sebe i članove

svoje porodice prijavi: Prijavnom odjelenju carsko i kraljevskog komesarijata (bivša zgrada „Beogradske Zadruga“), gdje će o svemu, što mu je potrebno dobiti opširna obavještenja i uputstva. Zakašnjavanje ove prijave povlači za sobom vrlo oštre posljedice. — Potvrgjenu prijavu, koju starešina porodice dobije od odjelenja, treba čuvati, jer se gubitak te prijave kažnjava.

Za našu siročad.

U korist božićnih darova za djecu, koja su ostala bez roditelja stigli su još pokloni od ove gospode: Geni Kohn 50 kr., Mihajlo R. Jovanović 20 k, Jovan Jovanović, Arnin Švarz 10 k, R. Gjurić & Komp, 2 k, marveni ljekar Artur Bauer i oružnički narednik Černy po 10 k, Marko Vuletić i Gavri- lović 100 dinara, beogradsko pravoslavno sveštenstvo 50 dinara, M. Jovanović, M. Milićević, Dr. Stefan Levay, Pante Tadić, Joca Marković, i Tatomir Petroni- jević, po 50 dinara, Moriz Albala 10 dinara. Osim toga poklonili su sukno za izradu odijela u vrijednosti od 100 dinara Samojlo Tutac- ković član firme Gjukanović i Komp. i trgovina Mesarović i Pavlović.

Prvi „Balkanzug“.

„Berl. Zeit. a. Mittay“ javlja, da će prvi „Balkanzug“ — direktni voz, koji će polaziti iz Berlina, preko Beča, Beograda za Carigrad, krenuti se iz Berlina na 15. ja- nuara.

Srpska akta u Sofiji.

„L' Echo de Bulgarie“ javlja, da je u So- fiju stiglo deset vagona napunjeni aktima srp- skih ustanova.

Ratna izložba u Sofiji.

La vrijeme pravoslavnih božićnih praznika i o novoj godini izložiti će se u arsenalu u So- fiji javno cio plijen, koji je oduzet srpskoj, en- gleskoj i francuskoj vojsci.

Povratak u Beograd.

Megju mnogim srpskim porodicama, koje su se za pos- ljednja dva dana vratile svojim domovima u Beograd, na- laze se i ove uglednije ličnosti: Dimitrije Vidaković, načelnik ministarstva gragjevine, Jovan Jovanović, di- rektor gimnazije i narodni poslanik, Dragić Pavlović advokat, Nikola Belović, Milan Zdravković, Vili Feldmann trgovci, Dimitrije Šidjanski preduzimač, Lukač industrijalac, Svetozar Botorić, gostioničar i vlasnik hotel „Paris“.

Smaknuće radi grabeža.

Srbi Gjoka Martić i Petar Stekić — Braganac, obojica iz Lipe, osu- gjeni na smrt iz puške radi gra- beža i nepovlasnog nošenja oružja.

Osuda je izvršena na 16. decembra 1915. god.

PAŽNJA!

PAŽNJA!

— Za sopstvenike mlinova —

Tarjan und Comp.

BUDAPEST V. Esáky u. 8.

ustanova za uregjenje mlinova i sva tehnička uregjenja,

liferuje sve vrste mašina za mlinove, kao i sve tehničke artikle za mlinove i tvornice najbolje vrste, po najnižim cijenama. Kod pregradjivanja mlinova i preuregjenja daje i stručnjačke savete.

Petrolej

Benzin

Mašinski zejtin

Zejtin za jelo

Terpentin

Ricinov zejtin

liferuje prompt

Ölfabrik M. Elfer G. m. b. H.

Wien I., Krugerstrasse 3.

DAMSKE ŠEŠIRE

i bogati izbor ukrasa najjeftinije prodaje i prima opravke

Novi modni salon

S. M. Lazarevića

u vlastitoj kući, Kralja Milana 120 (u dvorištu).

Moja kemička čistiona i bojadisaona odi- jela, opet je za moje mušterije otvorena.

Anton Kellner

Bojadisar i kemički čistilac.

— BEOGRAD, Zeleni venac br. 14. —

Tvornica: DUŠANOVAC, KRALJEVA UL. 16.

BRAĆA KLEINOSCHEG

:: C. I KR. DVORSKI DOBAVLJAČI ::

VELETRGOVCI VINOM, ŠAMPANJEROM,
TE POSJEDNICI VELIKIH VINOGRADA

GÖSTING KOD GRAZ-A.

PREPORUČUJE SVOJ ŠAMPANJER,

:: MARKA: ::

Kleinoscheg Goldmarke

Kleinoscheg Derby sec.

I SVOJE BOGATO STOVARIŠTE ODLIČNIH

VINA U BOCAMA.

Mali oglasnik.

Dobra kuharica,

Za policijski prezidium (časnička menaža) traži se odmah javiti se u knez Lazarevoj ulici.

Pisaći astal,

(Jerry Patent), i Registrator na prodaju, upitati kod ober- kelnera u Grand Hotelu.

Čovjek koji govori

i piše njemački kao i la- tinicom, sa ženom bez djece, želeo bi stupiti na kakvo mjesto, i to kao nastojnik, nad- zornik, portir i t. d.

Peter Petrović, Veli- kog Miloša ul. br. 61.

Nestali.

Mojim prijateljima.

Moja kei Mica Pavićević, stara 21 godinu, bila je pri- likom evakuacije u Požarevcu kao nastavnica ženske radničke škole.

Po mome saznanju vijena je u Cupriji i Kraljevu.

Molim prijatelje da mi odmah jave, ako su je negdje videli.

Luka Pavićević, pod- predsednik beogradske opštine.

Tražim,

Moju ženu Persu Milanović, i djecu Dimitrija i Milana, koji su nestali septembra mjeseca, prilikom evakuacije Beograda. Švaloga pak molim, ko ma šta o njima zna, da mi javi. Unaprijed blagodaran sam.

Dragutin Milanović, Pančičeva ulica br. 11. Beograd.

Berthold Goldstein

BEOGRAD, Simina ulica 16

koji po naročitom odobrenju c. i kr. vlasti :: otvorio u Beogradu ::

izvoznju i uvoznju trgovinu

preporučuje za sada svoje usluge za uvoz

životnih namirnica i kon- sumnih artikala

sviju vrsta. Docinije će početi rad i sa iz- vozom. Za sada treba brzojave i pisma upućivati na adresu

Berthold Goldstein, Zemun

Oglašujte u „Beogr dskim Novinama“.

CARO I JELLINEK DR. S. O. JAMSTVOM

Beč I., Deutschmeisterplatz 4.

roduznice: Bodenbach, Budapest, Halbstadt i Trst preuzimaju prevoze sviju vrsti u bal- kanske države.

Upute badava.